

RIJEČ UREDNICE

Anali za povijest odgoja vol. 19 za 2020. godinu priređeni su za tisak 2021., kad Hrvatski školski muzej obilježava 120 godina osnutka. Stoga se glavina sadržaja ovoga broja odnosi na članke o Muzeju, koji svoj 120. rođendan dočekuje u vrlo nezavidnoj situaciji. U prošlogodišnjim potresima oštećena je zgrada Hrvatskoga učiteljskog doma, koja je i dom Hrvatskoga školskog muzeja od njegova osnutka 1901. godine. Zgradi je potrebna cjelovita obnova, a rad Muzeja prilagođava se novim uvjetima.

Tematski blok u povodu 120. obljetnice Muzeja otvara članak Kristine Gverić i Elizabete Serdar *Hrvatski školski muzej – 120 godina održivoga razvoja*. Slijede prilozi o muzejskim zbirkama i ostalim područjima stručnoga rada. O Arhivskoj zbirci kao riznici arhivalija hrvatskoga školstva u kojoj se čuva gradivo nastalo od 18. do 21. stoljeća piše Sonja Gaćina Škalamera, a o Zbirci fotografija, koja obuhvaća oko 14 tisuća jedinica, te o Zbirci razglednica i slikovnog tiska, osnovanoj prije dvadeset godina, a danas sadržava oko 2000 jedinica, piše Elizabeta Serdar. Polazeći od muzejskoga predmeta kao izvorišta spoznaja, Kristina Gverić predstavlja Zbirku nastavnih sredstava i pomagala, a o Zbirci radova učenika i nastavnika piše kroz prizmu njihova doprinosa stvaranju zbirke. Branka Manin napisala je priloge o Zbirci udžbenika i priručnika te Zbirci učeničkih i školskih listova. O najmlađoj muzejskoj zbirci – Zbirci igračaka – te o Zbirci školske opreme i predmeta piše Sanja Nekić. Štefka Batinić predstavila je Zbirku školskih izvješća i Zbirku propisa i službenih publikacija u odgoju i obrazovanju te zajedno s Leom Bakić Pedagošku knjižnicu Davorina Trstenjaka, koja ima funkciju pedagoške i muzejske knjižnice i referentno je mjesto i informacijska potpora u istraživanju različitih tema iz hrvatske školske i kulturne povijesti. Filip Sundi bavi se muzejskom dokumentacijom od početka djelovanja Hrvatskoga školskog muzeja do današnjih dana. Pregled pedagoške djelatnosti s naglaskom na muzejske pedagoške radionice donosi Ivana Dumbović Žužić. Tematski blok završava prilogom Marijane Bračić o marketingu i odnosima s javnošću u muzejima, s posebnim osvrtom na Hrvatski školski muzej.

U rubrici *Članci i rasprave* donosimo tri rada. Prvi je napisao prerano preminuli profesor emeritus Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Milan Matijević (1950. – 2020.). Profesor Matijević poslao nam je svoj članak o Waldorfskoj školi u Zagrebu u travnju 2020. godine. Planirao je još raditi na članku, no to se, nažalost, nije dogodilo. Preminuo je na Svjetski dan učitelja 5. listopada. Pretpostavljamo da je ovo njegov posljednji objavljeni članak.

Manon Giron, vrijedna istraživačica riječkoga školstva, prikazala je na temelju izvještaja Nadzorništva za pučke škole Županije riječke stanje školstva na Grobinščini u drugoj polovini 19. stoljeća. O labinskoj učiteljici, pjesnikinji, društvenoj i političkoj radnici piše Olja Višković iz Narodnoga muzeja Labin.

Povijesna građa u ovom broju u znaku je 120. obljetnice Hrvatskoga školskog muzeja. Stoga donosimo *Pravila Hrvatskoga pedagojsko-književnoga zbora* iz 1871.

godine. Zbor je u prosincu 1877. donio *Ustanove za upravljanje knjižnicom* koja je danas u sastavu Hrvatskoga školskog muzeja, čiji je statut iz 1901. treći dokument koji donosimo u prijepisu.

O izložbenoj i pedagoškoj djelatnosti Hrvatskoga školskog muzeja u 2020. godini izvješćuje Marijana Bračić.

U protekloj godini pedagoška je zajednica ostala bez nekoliko istaknutih predstavnika. Prigodan spomen na život i djelo profesora Ante Vukasovića napisao je prof. emer. Vlatko Previšić. Elizabeta Serdar podsjetila nas je na djelovanje Viktorije Durbešić, koja je od 1981. do 1990. bila ravnateljica Hrvatskoga školskog muzeja. Branimir Mendeš napisao je tekst u spomen na Arjanu Miljak, dugogodišnju profesoricu na Odsjeku za pedagogiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Napustili su nas i profesori Josip Pivac i Valentin Puževski. Biobibliografske priloge o njima donijet ćemo u sljedećem boju *Anala*.

Lea Bakić potrudila se skrenuti pozornost na tri knjige objavljene 2020. godine: *Izabrana djela Đure Arnolda*, *Prema suvremenom dječjem vrtiću* Branimira Mendeša te autobiografske zapise Mate Lovraka *Bjelovarom, stazama djetinjstva*, koje su uredile Zorka Renić i Martina Krivić Lekić.

Autorima i suradnicima *Anala za povijest odgoja* najljepša hvala.

Štefka Batinić